

1. Опасне хемикалије у одећи

Аутор: Силвија Чолић

Greenpeace упозорава: одећа многих произвођача садржи по живот опасне хемикалије.

Као да није довољно да се трујемо преко хране и пића, наносимо себи штету и одећом коју носимо. Према информацијама из Greenpeacea, одећа многих произвођача садржи штетне хемикалије. Зашто је то проблем и како коришћење такве одеће може утицати на здравље? Проблем је у томе да штетне хемикалије из одеће долазе у контакт са кожом која их ресорбује, и на тај начин улазе у наш организам. Отрови који у организам уђу преко коже, завршавају у крвотоку и на крају у јетри – органу задуженом за елиминацију токсина.

Део тих токсина затим се из тела излучује и преко зноја. Сви знамо да кожа мора „дисати“, међутим, ако стално упија и излучује бројне отрове, не може правилно вршити ту функцију. Константним упијањем и излучивањем отровних материја на површини коже ствара се токсична мешавина отрова који су заједно чак и штетнији по здравље него сваки засебно – синергијски леталитет.

2. Опасне хемикалије у тканинама

Многе тканине које долазе у додир са кожом третирају се опасним хемикалијама током процеса производње. Вероватно сте и сами много пута приметили да тек купљена мајица има чудан, непријатан мирис. Кривац за то је **формалдехид**, који се повезује са бројним здравственим проблемима попут алергија, несаница, ослабљеног имунитета, рака итд.

Произвођачи текстила га користе како би роба деловала свеже и лепо, те како би у току транспорта и складиштења спречили појаву плесни. Део формалдехида из рубља, одеће и постелине - са којима је наша кожа у додиру 24 сата на дан – изаћи ће у прању, али не сав. Нажалост, у вези са тим не можемо себи пуно помоћи јер формалдехид је присутан у готово свему чиме смо окружени – теписима, завесама, мадрацима, посућу итд. Но као да већ и то није доста, Greenpeace је доказао да 20 познатих свјетских модних

брендова у процесу израде одеће користи и друге, изузетно опасне хемикалије којима загађује околину и угрожава здравље људи.

3. Опасност за здравље и околиш

Крајем прошле године Greenpeace је објавио резултате истраживања присутности токсина на 141 узорку одеће, прикупљеном у 29 земаља. Истраживање је извршено у независним лабораторијама и њиме је утврђено да свака од 20 водећих робних марки у својем асортиману има по неколико комада одеће који садрже опасне хемикалије. Тачније, у две трећине одевних предмета – а да трагедија буде већа - чак и у дечијој одећи, откривена је присутност токсина које могу изазвати рак и хормоналне поремећаје. Реч је о **нонилфенол етоксилатима** (NPE), једињењима опасним за ендокрине жлезде, **фталатима** који угрожавају хуману репродукцију те бојама које садрже канцерогене **амине**.

Упораба NPE-а у ЕУ је ограничена, али не и потпуно забрањена. Те хемикалије је забрањено испуштати у отпадне воде па је барем загађивање околине знатно умањено. Но, већина робе с потписом познатих модних фабрика произведена је у Кини и другим азијским земљама где таква забрана не постоји, услед чега ипак долази до загађивања околине. Поставља се питање на које се још увек не зна одговор, колико ношење такве одеће штети нашем здрављу, што се мора истражити. Експерти сматрају да чак и низак ниво токсина присутних у одећи представљају претњу за здравље људи те упућују на повезаност наведених токсина с неплодношћу и одређеним врстама рака.

Dominic Thompson из Greenpeacea сматра да је учинак отровних хемикалија на људски организам **биоаккумулативан**. Стога не можемо знати какве ће последице такво поступно накупљање штетних материја на крају имати на наше здравље.

4. У реке бацају отрован отпад

Што се загађења околине тиче, Manfred Santen, активиста Greenpeacea, упозорава да модни брендови широм света *користе реке као канале за складиштење отпада*. Посебно истиче да хемикалије које тако заврше у рекама угрожавају снабдевање питком водом, те биљни и животињски свет, нарочито рибе. И то не само у земљама у којима се врши производња, него и након извоза, јер отровне материје ће из купљене робе излазити и приликом прања, Познате робне марке на чијој роби је изведено испитивање на токсичност су:

- Giorgio Armani
- Benetton
- Blažek
- C&A
- Calvin Klein
- Diesel
- Esprit
- Gap
- H&M
- Jack&Jones
- Levi's
- Mango
- Marks&Spencer
- Meters/bonwe
- Only
- Tommy Hilfinger

- Vancle
- Vero Moda
- Victoria's Secret
- Zara

Многи од наведених брендова присутни су и на српском тржишту, на примјер Zara, која годишње произведе 850 милиона комада одеће. Тешко је замислити количину отрова којом велики играчи на пољу текстила загађују околину и уништавају здравље људи, нарочито у Кини где се таква роба масовно производи.

5. Постоји ли решење?

Од наведених произвођача који се озбиљно поигравају људским здрављем, Greenpeace тражи да до 2020. године одустану од употребе опасних хемикалија у производњи.

Према тврдњи Alexa Fölera, представника удружења које заступа интересе хемијске индустрије, алтернатива постоји. Средства која нису штетна за околину те не угрожавају здравље људи и животиња не би знатно поскупела производњу ни нарочито утицала на пораст цене одеће, али то тек треба провести у пракси. Упркос томе што су поједине модне куће пристале на прихвтање Greenpeace-ових захтева, могло би потрајати док се програм заштите околине и људског здравља спроведе у пракси. А што до тада? Пазите шта купујте, поготово ако носи налепницу "Made in China".

6. Повезани чланци

- [Бисфенол А - тихи убица Вашег здравља](#)
- [Хемикалије у парфемима које угрожавају здравље](#)
- [Како очистити организам од токсина и тешких метала](#)

7. Друге опасности по здравље које носи одећа

Љубитељи моде тешко могу да одоле трендовима, а заљубљеници у моду сигурно ће се сложити како ти исти модни трендови понекад знају да буду и прилично болни, како за очи, тако и за тело. Да ли је могуће да је садржај ормара опаснији по здравље него по новчаник?

Хемикалије у тканинама

Овај проблем је више него очигледан. Многе хемикалије које се користе приликом бојења и обраде тканине могу да ометају хормоне у телу, а када се одлажу у природи могу чак изазвати и рак.

Купујте одећу и модне додатке од локалних произвођача, потражите креаторе чија је производна пракса транспарентна или једноставно купујте мање.

Ципеле са високом штиклом

Високе потпетице могу узроковати болне курје очи и деформације ножних прстију. Замените високе потпетице равним ципелама, посебно данима када знате да ћете пуно ходати.

Танге изазивају вагиналне инфекције и инфекције уринарног тракта

Осим што могу бити болне и неугодне за ношење, према речима стручњака, танге могу „усидрити“ бактерије на врло непожељним местима. Ако су танге неизоставан део

ваше гардеробе, барем за спавање обуците обичан памућни доњи веш како бисте смањили шансе за инфекцију.

Претешке минђуше

Превелике, или претешке, минђуше могу нанети штету ушној шкољци. Данас жене одлазе на реконструктивне хируршке операције како би поправиле штету начињену превеликим или претешким минђушама.

Претрпане и јако тешке торбе

Велике и натрпане торбе могу изазвати бол у леђима и раменима. Пуно жена свакодневно носи превише ствари у торби, а касније због тога пате. Бол који тешке торбе временом могу изазвати може захтевати и посету [лекару](#). Очистите и испразните своју торбу, а решење може бити и прерасподела ствари – ствари које су вам потребне за [посао](#) можете оставити на послу, а ствари које су вам потребне за кућу гледајте да оставите код куће. Почните да носите мање торбе и врло брзо ћете уочити колико сте непотребних ствари пре носили.

Јако уске фармерке

Уске фармерке саме по себи понекада могу представљати изазов када је облачење у питању, међутим, научници тврде да оне могу бити и врло опасне. Уролог Karen Vojl тврди да поремећај назван meralgia paresthetica може проузроковати симптоме као што су укоченост и бол у горњем делу ногу, а јавља се када је један од живаца на спољном делу бутине под притиском.

Претерано стегнут каиш

Неуролог Irvin Fridman [открио](#) је како презатегнути каиш може проузроковати обамрлост у ногама и стезање главног живца бутне кости. Решење је врло просто – опустите каиш.